

Nr 394

Av herr **Christenson** i Malmö **m. fl.**, om ökade samhällseliga åtgärder till hjälp åt utvecklingsstörda barn.

Under femtiotalet har vårt lands ekonomiska standard avsevärt förbättrats, och statsmakterna har funnit utrymme föreligga för mycket omfattande sociala reformer. Sjukvård och undervisningsväsende har, även om stora brister alltjämt förekommer, undergått en snabb utveckling och tagit en växande del av det ekonomiska utrymmet i anspråk.

Men för vissa minoritetsgrupper har viktiga reformbehov skjutits på framtiden. Det är en brist i vår sociala omvårdnad i fråga om psykiskt handikappade eller, som det också säges, utvecklingsstörda barn, vilka inte får det allmännas stöd så som man förutsätter i ett välordnat välfärdssamhälle. Det föreligger ett stort behov av skolor och vårdanstalter i landstingens och statens regi.

Det är betänkligt, att det alltjämt råder brist på kvalificerad personal för att ta hand om dessa barn. Tillgången på psykiatriker, lärare, yrkesutbildade vårdare, sysselsättningsterapeuter och kuratorer är inte på långt när tillräcklig. Bristen på sådan personal är ett så mycket viktigare problem, då det här rör sig om en patientgrupp, som inte själv kan reagera och begära sin rätt. Visserligen arbetar i vården av psykiskt utvecklingsstörda många kvalificerade, hängivna och ansvarsmedvetna krafter, men man kan inte bortse från att de anhöriga ofta känner oro, när de är medvetna om att tillgången på sådana krafter är alltför begränsad och att arbetsbördan inte sällan blir personalen övermäktig.

Mot bakgrunden av denna brist synes det önskvärt att de öppna vårdformerna får en ännu mera erkänd ställning vid sidan av den slutna vården, vilken i många fall är den enda tänkbara. Men i flera fall, där patientens tillstånd i och för sig skulle kunna göra en öppen vårdform möjlig, blir den slutna vårdformen ändå i praktiken det enda alternativet, eftersom patientens anhöriga på grund av förvärvsarbete, bostadsförhållanden eller andra omständigheter inte anser sig kunna behålla patienten i hemmet. I många fall är utan tvivel den öppna vården den mest adekvata, men den ställer mycket stora anspråk på hemmets ekonomi.

De berörda problemkomplexen har på olika sätt varit föremål för samhällets överväganden, bland annat av 1951 års sinnesslötredning och 1954 års familjeutredning. Frågan har även varit föremål för behandling i riks-

dagen, och socialpolitiska kommittén lär också behandla dessa spörsmål. Medicinalstyrelsen och socialstyrelsen har vidare ansett, att statliga åtgärder bör vidtas för att underlätta vården i hemmet av utvecklingsstörda barn.

Det synes angeläget att skapa ekonomiska möjligheter för familjerna att vårda sina barn så länge och i den mån de har uthållighet nog att göra det. I de familjer, som vårdar utvecklingsstörda barn, kan modern inte åta sig förvärvsarbete utanför hemmet eller få erforderlig rekreation. Dessa barn fordrar en annan passning och tillsyn än andra, och detta är påfrestande även för andra familjemedlemmar.

Samhället bör på ett eller annat sätt kompensera de drabbade olyckliga familjerna. En lösning synes vara att lämna ett extra barnbidrag till familjer, som själva vårdar sina sjuka barn i hemmet.

Beträffande de administrativa formerna för eventuella stödåtgärder med särskilda statsbidrag och extra barnbidrag synes några problem inte behöva uppstå för de familjepolitiska organen. Invalidiserade barn från och med 16 års ålder hänskjutes till folkpensioneringen.

För en radikal lösning av vården av dessa barn, vilken försumrats under lång tid, bör snabba åtgärder vidtagas. Det är givet att landstingen och landstingsfria städer kan ta initiativ härtill, men statsmakterna har dock det avgörande ansvaret. En underutvecklad sektor inom samhällets socialvård är en skönhetsfläck på välfärdsstaten. De hjälpbehövande barnen och deras föräldrar får inte glömmas bort medan utredningar pågår. Ett extra barnbidrag — efter behovsprövning och läkarintyg — synes vara en positiv åtgärd.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till ökade samhälleliga hjälpåtgärder åt utvecklingsstörda barn, förslagsvis i form av ett extra barnbidrag eller genom liknande åtgärder till familjer, som vårdar sina barn i hemmen, samt

att snabba åtgärder vidtages för ökad utbildning av personal på det berörda vårdområdet.

Stockholm den 26 januari 1961

Carl Christenson
i Malmö

Olof Hammar

Arvid Nilsson
i Lönsboda